

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:

BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

A házasság.

A modern szociológusok rég tisztában vannak azzal, hogy a civilizált emberiség szaporodásának legnagyobb akadályai ama nehézségek, melyek a házasságra lépés körül felmerülnek.

Nincs már ugy, mint volt hajdan, hogy a házasság megkötéséhez elegendő volt az ifju és a leány benső vonzalma. Az élet — a maga rideg valóságában — arra int, hogy az egész életre szóló frigy megpecsételése előtt a házaspár és a házasságból esetleg származó gyermekek megélhetéséről, emberi számítás szerint gondoskodás történjék.

A változott viszonyokkal — mondhatnók — más lett maga a szerelem is, mely immár a tulnyomóan legtöbb esetben megszűnt szenvedély lenni.

Hallunk ugyan hébe-korban olyan szerelemről, amely mindjárt „az első pillanatban” támadt. A materiális világ többsége azonban ezt már a meseország búbájós körébe számúzi. Azonban mint minden regének alapját egy valóban megtörtént dolog képezi, — de a melyre időjárával egy kéz a másik után mindenféle tarka-barka mesés cico-mát aggat, elannyira, hogy eredeti alak-

jából egészen kivetkőztetik — épp így áll a dolog „az első pillanatban támadt szerelem”-mel is, oly sokat, annyi csodásat, mesésen beszélnek róla, hogy most már létezésében csakis a gyermeked szívek és a költők hisznek.

Mai társadalmi életünk nagyon megkönnyítette a nő és a férfi közti ismeretkötést, s mégis mily nehéz a két fél közti örök szent frigykötés! Egy szegény leánynyal egybekelni, a mai világ felcsigázott igényeivel szemben, úgy a felső, mint a középosztályban a legkomolyabb kérdés mindenkor.

A kedves viszony igen sokszor csak egy télen át tart. Kivirul a fényes táncteremben a csillogó gázfénynél, de nemsokára beköszönt a verőfényes tavasz, behatol a szívbe, az álmadozást, ábrándozást követi a kijózanodás, s vége mindennek. A fiatal ember báli keztyűjével elveti alig támadt szíve vonzalmát is: „hisz úgy sem lehet belőle semmi — egy szegény hivatalnok és egy szegény leány! Egy koldusból kettőt és talán többet is! Balgaság! Bolondság!”

Csak azok, kik az életet poétikusan szeretik felfogni, de mindig csak akkor, ha mások és nem a maguk sorsáról

van szó, kárhoztatják ezért a fiatal embert. Az élet arra kényszerít bennünket, hogy az adott viszonyokkal reálisan számítsunk, ha fürgetegében elveszni nem akarunk. Már pedig bűnt követ el az, aki a maga nyomorát szándékosan ráerőszakolja a jövőre nemzedékre. Az anyagiaknak ez esetben le kell győzniök az ideális eszméket s a komolyan gondolkozó fiatal embernek nem szabad foglalkoznia a szerelem költészetével, ha kárt nem akar tenni önmagában és társadalomban.

Ez az igazság az, mely komolyan aggaszthat mindenkit, akire nézve a társadalom nagy kérdései nem közömbösek. A nehéz megélhetési viszonyok így nemcsak a jelenre, hanem még fokozottabb mértékben hatnak ki a jövőre is. Már ezért is minden lehető el kell követnünk, hogy a kis emberek anyagi gondjait megapasszuk.

A házasság szentély. Minden baj, mely reáhárul, baja egyszersmind a társadalomnak, a közérkölciségnek is. Már pedig beláthatlanok azok a következmények, melyek a házasságkötések nagymérvű megcsappanásával beállhatnak. Ezeket meg kell előzni és gondoskodni

A „BÁCSKA” TÁRCÁJA.

„Ki van zárva.”

Irta Kajabuz.

A nyomtatott beszédnek abban a tajtékoz óceánjában, amit mi napi sajtónak nevezünk, vagy magyarosan zsurnalisztikának, mind sűrűbben boszantja a szemünket és nyelvérzékünket a fenti szólásmód. Hogy Wekerle és Beck megegyezésre jussanak, az ki van zárva. Hogy a király katonai dolgokban egy vonalnyt is engedjen, az ki van zárva. Hogy Fedák Sári végkép megváljon a szinpadtól, az ki van zárva. És így tovább. Mikor én ezeket olvasom, a gyomrom is fölkaivarodik és nem nagy tisztelettel gondolok az ujságíró urakra. A jó reggelét neki! dohogok magamban, hiszen nálunk a kutya szokott kizárva lenni.

Nem mondok valótlanságot, ha azt állítom, hogy az ilyen nyakatekert magyar mondások a napilapokba a zsidóktól származnak. Vagy hogy a legujabb bolond szólásformát használjam: „révén a zsidóknak” kerülnek a sajtóba.

Hiszen nem titok, hogy a budapesti ujságírók 90 százaléka zsidó. Sok tehetséggel megvert férfi van közöttük. Am akad olyan is, kit beteges hiuskodás, hírhedség utáni szomj ragad magával s szólásban és írásban — stílusban — valami feltűnőre és különösre vadászik. Olvastuk már mi azt a Lipótvárosi magyaros mondást is, hogy: „hízelegve érzi magát”. Ki nem ismeri föl ebben a zsidó forrást s ki nem tartja hóbortnak az ilyen magyar stílust? Csakhogy a hóbort nagyon bonton manapság szóban és írásban. Mert megkülönbözteti az embert a többiektől s akinek hóbortja van, nem könnyen keveredhetik el a mindennapi tucat embereket közt.

A zsurnaliszták megírják a maguk ekstra módján, a kávéházak pedig, kik napestig fogyasztják azt a sok szénát, szalmát, amit a hírsajtó vet az asztalokra, bekapkodják és mint valami automata adogatják ki magukból a förtelmes magyartalanságokat. Ügynökök, kereskedők ajkán folyvást ott lebeg: „az nem létezik, az ki van zárva”.

Ugyan hogy izlenék a Vörösmarty Szózata, ha a mai nyelvjárással így szavalgatnánk:

„Ki van zárva, hogy annyi szív
Hiába onta vért.
Keservben annyi hő kebel
Szakadt meg a honért.
Ki van zárva, hogy ész s erő
És oly szent akarat
Hiába sorvadozzanak
Egy átoksúly alatt.”

Vagy azt a vidám dalunkat:

„Nem lehet az ember fából,
Ki ke! rugni a hámfából!”

igy kell travesztálnunk: „Ki van zárva, hogy az ember fából legyen”.

Vagy egy másik nótánk:

„Tulsó partról fehér kendő integet,
Átal mennék kedves rózsám, — ki van zárva” stb.

És ez a különös szólásmód úgy ragad, mint a tojás sárgájára a liszt. A tulajdon fiam is elszólta magát ilyenformán: A esatornához — melyet bizony itt kanálisnak tisztelnek — akart menni fürödni, ahhoz kérte az én engedélyemet. Azonban úgy a Nádor esatorna, mint a Malom esatorna a községtől távol van, másfél órányira. Én hát apai aggályokat hordtam elő, hogy ott a Sárréten tehenek legelnek, azok

arról, hogy a házas élet lehetővé tessenek azok számára is, kiknek a sors nem mind a két kezével juttatott a földi javakból.

Gazdaünnep Ómoravicán.

A „Bács-Bodrog vármegyei Gazdasági Egyesület“ f. hó 23-án Ómoravicán díjazással egybekapcsolt bonyhádi fajta szarvasmarha és yorkschieri hussertés-kiállítást rendezett. A központból Falcione Lajos az elnökség képviselője, továbbá dr. Birvalszy György, dr. Poór Béla egyesületi ügyész, Inhoff József egyesületi titkár és Hesz Márton (Szentfűlöp) egyesületi megbízott jelentek meg a kiállításon. Hozzájuk csatlakoztak Szendelbach Antal, a szentfűlöpi községi gazdakör elnöke és a földmivelésügyi m. kir. miniszterium képviselője: Bagáry Kálmán ker. állattenyésztési felügyelő Szegedről.

Bajmokon a fogadó bizottság kiküldötte: Fűredy Lajos aljegyző fogadta a központból érkezett vendégeket, mire a vendégek elhelyezkedtek a kocsikon.

Lelbach János négyes fogatát követték Lelbach Antal, Fernbach Erzsébet, Bezerédy István, Pálicity Antal és Schádl Ignác kettős fogatai.

A község határán 26 árvalányhaj és nemzeti színű szállaggal díszített banderistától körülvéve a község előkelőségei, élükön Pálicity Antallal, a községi jegyzővel várták a vendégeket.

Pálicity Antal üdvözölte az egyesület kiküldötteit. Az üdvözlő szavakra Falcione Lajos válaszolt, válaszában megköszönvén az imponáns fogadtatást.

A nap veretenyében a kiállítási területére berobogó menet igen szép látványt tárt elénk. A kiállítás területén a község és környéke nagyszámú gazdaközönsége várta az érkezőket.

A község és vidék gazdáinak örömmünnepeben a hölgyek is kivették részüket. Ott voltak: Fernbach Jánosné, Vojnits Eleménné, ifj. Kovács Gyuláné, Szűcs Mariska, Kovács Nelli urnők.

A vidéki intelligenciából ott láttuk: Vojnits Simon, Kiss Lajos, Kiss Károly, dr. Dembitz Lajos, Höbl Gyula urakat.

Szép számmal volt jelen a község értelmisége is, u. m.: Schádl Ignác, Pálicity Antal, Fűredy Lajos, Hollender Mór, Kertész Sándor, dr. Déri Henrik, Dembitz Vilmos, Vojnits Dávid, Vojnits Elemér, Bezerédy Béla, Bezerédy Pál, Pilaszánovits József, Lelbach Antal, Lelbach János, Fernbach János, id. Kovács Gyula, ifj. Kovács Gyula, Pítő József, Szász Miklós, Bajsai István, Polivka Ferenc, Szűcs Fülöp, Máthé József, Faragó József, Guba József.

A kiállítási tribün előtt az „Isten hozta!“ feliratu diadalíval szemben helyezkedtek el az érkezők, amikor Schádl Ignác a tőle megszokott lendülettel az érkezőket fogadta. Falcione Lajos, a kiállítás elnöke válaszában a szarvasmarha tenyésztés és yorkschieri hussertés tenyésztés fontosságát hangsúlyozta s azon reményének adva kifejezést, hogy a mai kiállítás Ómoravica és vidéke gazdasági haladását fogja igazolni.

A szarvasmarhák bíráló bizottság tagjai a következők voltak: Vojnits Simon, Pilaszánovits József, Kötő Sándor, Császár Péter, Varjas Sándor, Hetzel Henrik, továbbá Nagy Sándor, István fia.

A hussertések bíráló bizottság tagjai: Lelbach Antal, Nagy Sándor, Máthé József, Bezerédy Béla, Kötő András, Szűcs Fülöp és Sója József.

A kiállított anyag teljesen kielégítette várakozásunkat.

Ki volt állítva 123 darab bonyhádi fajta szarvasmarha és 167 darab yorkschieri hussertés. A szarvasmarha nem oly jól takarmányozott, mint a Szentfűlöpön kiállított állomány, erős csontozata és nagyobb termete folytán azonban túlhaladja a Szentfűlöpön kiállított jószágokat.

Tekintetbe véve azt, hogy a gazdaságszövetség csak 4 évvel ezelőtt importálta a községbe és ennek vidékére a bonyhádi fajta teheneket, megnyugvással konstatálhatjuk, hogy a bácskai magyar gazdában s különösen a nagyon is kisgazdában e fajta tenyésztése iránt meg van a kellő érzék.

A yorkschieri sertés importot a gazdaságszövetség megbízásából Inhoff József titkár tavalyl szervezte. Az importált anyag jó része Ómoravica vidékén nyert elhelyezést. Ezen hussertés fajta nagy szaporaságánál, csekély igényeinél, gyors fejlődésénél és acimatizáló-

dottságánál fogva megérdemli a nagyban való tenyésztést.

A kiállításon kiállított anyag elsőrendű, a gazdaközönség nagy kedvvel tenyészté azt.

A kiállítás megtekintése után istentiszteletre mentünk s ennek végével a község-házára. Ott a miniszterium képviselője a gazdasági munkás- és cselédpénztárról tartott hosszabb előadást, majd Császár Péter a nagy számban megjelentek előtt átadta Kristóf Józsefnének, néhai baleset folytán elhunyt Kristóf József özvegyének ezen pénztártól érkezett 400 korona segélyt.

Császár főbíró szívéhez szóló beszéde könyűket esalt a jelenlévők szeméibe. A segélyezett özvegy zokogva mondott köszönetet a segélyért.

Ezen aktus végeztével Inhoff József, egyesületünk titkára buzdító beszédet intézett az egybegyűlt tagokhoz. Ugy a gazda, mint a munkás szervezkedését szükségesnek tartja, de az egyesület védő szárnyai alatt. A szarvasmarha és yorkschieri hussertés importnak látható eredménye a mai kiállítás, amelynek nemcsak a jobb módu gazda a részese, hanem a szegény zsellérember is. További munkásságra hívja föl a gazdaközönséget.

Falcione Lajos kiállítási elnök kiosztja a díjakat a következőknek:

I. Sikertűlt borjuval elővezetett tehének után: Uzverkusa Lázár (Pacsér) 50 kor., Siácity Lázár (Pacsér) 25 kor., Aradszky Mladen (Pacsér) 20 kor., özv. Ráczy Jovánó (Pacsér) 15 kor., Vojnits Elemér (Ómoravica) 10 kor., Németh Ferenc (Ómoravica) 10 kor., Pálich Antal (Ómoravica) oklevél, Kraetz Mihály (Ómoravica) 10 kor., Tóth István (Ómoravica) 10 kor., Nemes Márton (Ómoravica) 10 kor., Fodor Sándor (Ómoravica) 10 kor.

II. Saját nevelésű egy éves üszők után: Nemes József (Ómoravica) 50 kor., Pazsa Bálint (Ómoravica) 25 kor., Lestár Sándor (Pacsér) 20 kor., Mataruga Milos (Pacsér) 15 kor., Majláth András (Pacsér) 10 kor., Faragó József (Ómoravica) 10 kor., Bézi Mihály (Ómoravica) 10 kor., Beke András (Ómoravica) 10 kor., Schádl Ignác (Ómoravica) oklevél, Lódi János (Ómoravica) 5 kor.

III. Saját nevelésű két éves üszők után: ifj. Bodvai János (Ómoravica) 50 kor., Gyűtő Lajos (Ómoravica) 25 kor., Tóth József (Ómo-

megkergethetik a gyereket. Vásott surbankó kölykök malacokat őriznek s nagy virtusnak tartják, ha csufiá tehetik az ilyen tintanyaló diáktélet, meg a fürdés is lehet veszedelmes felügyelet nélkül. Egyszóval valami katasztrófa történhetik, a szülei lélek rémképeket rajzol ilyenkor. Mire a fiam úgy replikázott, hogy a Takács Bálint is vele megy, sőt a Bálint apja a homokhordó kocsin elviszi őket a homokgödörökig, hát ilyenformán hogy őket valami baj érhetné, az ki van zárva.

Igy a fiam. Ezt csak nem tanulja a gimnáziumban. A dühösség indult sétára az ereimben. Ránéztem a fiura olyan tekintettel, amilyennel Otello nézett Desdemónára, mikor a kendőjét kereste rajta s fogaim közt sziszegém, hogy: et tu mi fili. A gyerek megrettent a tekintetemtől, valószínűleg megértette a dolgot, mert egész vakációban nem ejtette ki előttem többet azt a fertelmes szót.

Hát így rontanak a nyelven az újságíró urak, akiknek pedig az ellenkező volna a kötelességük. Az „e“ kérdő szócskát az ige előtt alkalmazzák már évtizedek óta, amiből olyan gyalázatos mondatkötés kerül ki, hogy a

füle fáj tőle a magyar embernek. „Nem-e mondtam előre?“ ehelyett: Nem mondtam e? Nem-e izent a katona fiának (Nem izent-e) stb. Magyar nyelvérzéssel aki bír, az mindig az ige után teszi a kérdő szócskát. De az ellenkező fűlsértő elhelyezés egész polgárjogot nyert már főleg a hírlapirodalomban. Azt csak megemlítem, hogy a Duna partját, mely kövel van kirakva, a magyar nyelv fokozottabb tiszteletére, „rakpart“-nak nevezték el.

Beniczky Lenke regényében egy helyütt ilyen fordul elő: „A talaj deszkák által lön táncokéssé téve.“ A kis kését neki, hát mit táncolt az a talaj? Walzert vagy kékvókot? ... Egyébiránt nevezett irónő gyárilag állította elő a regényeket, a csekélységek elkerülték a figyelmét.

Azonban újságírók és regényírókon felül vannak az akadémikusok s ezeknek a magyarsága is elérhető némelykor. Egy valaki ezen szellemóriások közül felolvasást tartott „A téhelyröptűek központi idegdúcának gyökérszálaiban előforduló mikroba-család szervi szaporulatáról különös tekintettel a tropikus égöv szférájában előforduló kozmikus változásokra.“

Hogy ezt olyan józan eszű halandó, aki nem akadémikus megértse, az ki van zárva. Ehun ni, nekem is a pennámba bujt ez a zsidós szólam.

Általában akik nagyon keresik a szavakat s a közönséges nyelvjáráson messze felül akarnak kitűnni, azok ejtik a legtöbb sebet a magyarságon s az értetlenség kódébe vesznek az igazi magyar fülre nézve. A bíró a vádlottra vonatkozólag kérde a tanutól: Nem vett észre rajta szokatlan birvágyat? — Tanu: Nem én kérem alásan. Mióta ismerem, mindig pitykés lajbit láttam rajta.

Az akadémikusok meddő halhatatlansága és pompázatos unalma ott terpeszkedik a tudományok csarnokaiban, az eleven étellel való érintkezést kiesinyli és megveti. Egy fiatal halhatatlantól kérdezte a pusztán a nagybácsi: Tudod-e, hogy miért megy az ökör „cselő“ szóra jobbra, „hajsza“ balra?

Ezt nem tudom, felel a fiatal.

Lásd, pedig ezt minden ökör tudja.

ravica) 20 kor., Bordás József (Omoravica) 15 kor., Gál Sándor (Omoravica) 10 kor., Schneider István (Pacsér) 10 kor., Papp Sámuel (Omoravica) 10 kor., Kiss Lajos (Omoravica) 10 kor., Schádl Ignác (Omoravica) oklevél, Pálich Antal (Omoravica) oklevél, Fodor János (Omoravica) 15 kor.

IV. Saját nevelésű két éves tinók után: Varjas Lajos (Omoravica) 50 kor., Csányi Károly (Pacsér) 25 kor., Oblath Lipót oklevél.

V. Az ómoravica közgazdasági bank által díjazott: a) fejős tehének után: Nemes Bálint (Omoravica) 40 kor., Bodvai János (Omoravica) 20 kor., Jeges András (Omoravica) 20 kor., Körtvélyesi József (Omoravica) 10 kor., Tóth János (Omoravica) 10 kor., Tűgyi József (Omoravica) 10 kor., Faragó József (Omoravica) 10 kor., Schádl Ignác (Omoravica) oklevél, Nemes Márton (Omoravica) 10 kor., Siásity Lázár (Pacsér) 10 kor., Kötő Sándor (Omoravica) 10 kor., ifj. Nagy József (Omoravica) 10 kor.

b) Bikák után: Miátovity Sztrétó (Pacsér) 30 kor., Czverkusa Lázár (Pacsér) 20 kor., Bézi Mihály (Omoravica) 10 kor., Faragó József (Omoravica) 10 kor., Nagy József (Omoravica) 10 kor., Oblath Pál (Omoravica) oklevél, Kötő András (Omoravica) 10 kor.

VI. Yorksieri sertések után: Király János oklevél, Sztankó József 25 kor., Éri Lajos (Pacsér) 25 kor., Kremer Gusztáv 20 kor., Cseke János 20 kor., Nemes Bálint 10 kor., Zádori András 15 kor., Tóth János 10 kor., Doma Sándor 10 kor., Pálich Antal oklevél, Tóth József 10 kor., Szigeti Mihály 10 kor., özv. Kohn Adolfné 5 kor., Csányi Ferenc (Pacsér) 5 kor., Kertész Sándor 5 kor., Fodor János 5 kor., Horváth István 5 kor., Mészáros Ferenc 5 kor., Nemes Lajos 5 kor., Beke András 5 kor., Ivanyos Lajos 5 kor., Lázár Imre (Pacsér) 5 kor., Rózsa Antal (Pacsér) 5 kor., Szép József (Pacsér) 5 kor., Kiss Imre (Pacsér) 5 kor.

Tejgazdasági és baromfitenyésztési eszközöket a következők kaptak: Nagy Bálint, Erdei Sándor, Ambrus János, Vojnits Elemér, Kocsis István, Besnyó Bálint, Hamar Bálint, Kis Mihály, Juhász János, Jeges Bálint, Natkai János, Kis Lajos.

A díjakhoz hozzájárultak a következők: Piukovits József volt orszgy. képviselő még 1904-ben 60 koronával, Fernbach József orsz. képviselő 50 kor., az ómoravicai takarékpénztár 120 kor., továbbá a község mint erkölcsi testület 100 koronával.

Pacsérról a következő kiállítók voltak: Czverkusa Lázár, Siásity Lázár, Aradszky Mladen, özv. Rácizty Jováné, Lestár Sándor, Mataruga Milos, Schneider István, Csányi Károly, Miatovity Cvetó, Éri Lajos, Csányi Ferenc, Lázár Imre, Rózsa Antal, Szép József.

A díjak kiosztását d. u. 1 órakor a függetlenségi polgári olvasókönyvben 127 terítékű társas ebéd követte.

Ebéd alatt Falcione Lajos a koronás királyra mondott köszöntőt. A rendező bizottság megállapodása szerint a felköszöntöket mellőzték, míg mindnyájan jól nem laktunk. Id. Kovács Gyula tanító, a kör megalapítója és elnöke szembe helyezkedett a bizottság határozatával, apellált a magyar ember híres vendégszeretetére s a vendégekre üríté poharát. Hesz Marci barátom könyökén buzdult volna ki a szó, ha a magyaros zamatú beszédre nem reflektálhatott volna. Szokott lendülettel reflektál Kovács felköszöntőjére — lázba hozta a magyarokat — s a szónokok mintha földből bujtak volna elő, egyik a másiknak adta a

szót, Pilaszánovits József, Vojnits Simon, Vojnits Dávid stb. stb. pezsgő szónoklatokkal rukoltak már ki.

Sendelbach szentfűlőpi vetterünk „Wenn ich mein Schimmel verkaufte“ köztetszést aratott. Jól izlett neki is a pezsgő, egyikünket-másikat majd ruddal kellett feltuszkolni a kocsira Marci barátunk közkívánatra a kocsin köszöntötte meg az utolsó szent Jánost — tudvalévő: ezen szent iránt református magyaráink a legnagyobb tisztelettel és szeretettel viseltetnek.

Jóleső megnyugvással vettünk búcsút Omoravica és vidéke gazdától látva és tapasztalva a gazdasági haladást.

Inhoff József,
egyesületi titkár.

Előfizetési felhívás

a

„BÁCSKA“

XXIX. évfolyamára

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 korona.
Negyedévre	3 korona.

Néptanítók számára:

Egész évre	8 korona.
Fél évre	4 korona.
Negyedévre	2 korona.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor és fia** könyv- és könyomdájába küldendők.

H i r e k.

Városunk drágasága. Az egész országban hangos a panasz a piaci drágaság miatt. Már lapunk hasábjain is többször rámutattunk erre, de a városunkban megjelenő többi lapok is szakadatlanul ezért cikkeznek. Ilyen óriási drágaság, mint nálunk, nincs Budapesten sem. Ha a hus ott drágább is valamivel, hasonlíthatatlanul jobb, mint nálunk. Egy kilogramm husból, leszabdálva a csontot és nyomatékot, alig marad fél kiló. Budapesten a háztartás minden ágában jóval könnyebb az élet. A ruházati cikkek felényi oly árban szerezhetők be, mint itt. A dolog immár oly veszélyes mértéket kezd ölteni, hogy félelem mel tekintünk a jövő elé. Főkapitányunk a közelmúltban ígéretet tett, hogy szabályrendeletet dolgoz ki a piaci visszaélések ellen. Várjuk ígéretének bevaltását, de minél hamarabb, mert a mostani helyzet már tűrhetetlen. Csak egy pár év előtt, ha a háziasszony a piacra kivitt 5—6 koronát, a eseléd görnyedt az élelmicikkkel tele kosár alatt. Most a kis kézikosár fenekén szégyenkezve buvik meg a bevásárolt holmi. A tisztviselő szerény fizetéséből alig-alig képes napi kiadásait fedezni. Ha annak nincs pénze, kérjük: vajjon az iparos, kereskedő hol vegye azt? Talán a földmivelő polgártársainktól? Vegyünk csak egy példát. A tisztviselő — társadalmi állása megkívánja — naponta cipőben jár. Kézpénzért veszi, mert hisz hitele nincs. Ha van is, ideig-óráig tart. Elnyü családjával együtt évenként 4—5 pár cipőt. Ebből már cipészeinknek is van haszna, úgy van pénze is. Hát földmivelő polgártársaink? Egy pár eszimbában egész nemzedék eljár. Apáról-fiúra száll az. Nyáron kitelik a eszima a saját foltjából. A gyerek azt is az apjától örökli. Vajjon mennyi haszon

háramlik ebből a eszimbadiára? Így iparosaink is éppen úgy megérik a piac drágaságát, mint a tisztviselő. Kérjük a piaci rendező-sét, főként mészáros polgártársaink megrendszabályozását, mert hírlik, hogy a hus árát ismét fel akarják emelni. — Hatósági mészárszéket!!

Fernbach Károly főispán a vármegye tanítószolgálatához. A vármegyei tankerületi általános tanítóegyesületnek Pálicson szeptember 8-án és 9-én megtartott XXIX. rendes évi közgyűlése alkalmából az egyesület elnökéhez a vármegye területéről számos üdvözlő irat érkezett be. A sürgönyök közül igen megleghangos a közgyűlésre kedves emlékeket idézett Schmausz Endre ny. főispán sürgönye. — A vármegye főispánja pedig a következő nagy jelentőségű levelet intézte Molnár Ferenc egyesületi elnökhöz: „Igen tisztelt Elnök ur! A Bács-Bodrog vármegyei tankerületi általános tanítóegyesületnek Pálicson szeptember hó 8. és 9-én megtartott agyag kiállítással kapcsolatos közgyűlésére szóló meghívót, mivel székhelyemtől távol voltam, csak most kaptam meg. A szíves figyelemért fogadja igen t. Elnök ur őszinte köszönetem nyilvánítását annak kijelentésével, hogy végtelenül sajnálom, hogy ezen közgyűlésen részt nem vehettem. A tanítószolgálat önfeláldozó munkásságát figyelemmel kísérem és tudom, hogy a magyarosodás, állami önállóságunk céljért vívott küzdelmünknek legerősebb és tántoríthatatlan igaz bajnokai . . . Jogos és méltányos érdekeiket mindenkor szívesen viselem és tőlem telhetőleg támogatni kötelességemnek ismerem. Fogadja igen tisztelt Elnök ur őszinte tiszteletem nyilvánítását. Zombor, 1906. évi szeptember hó 20-án Fernbach Károly s. k. főispán.“

Szent Mihály. Holnap lesz szent Mihály napja, amely az ősz beköszöntét jelenti. Ma este 7 órakor és reggel 5 órakor megcsendül a harangszó.

Hymen. Huszka Jenő dr. miniszteri fogalmazó, a „Bob herceg“ és „Aranyvirág“ ismert nevű zeneszerzője holnap esküszik Budapesten a „Jézus Szent Szíve“ József-utcai templomában örök hűséget Lippich Leonának, koronghi Lippich Elek dr. miniszteri osztálytanácsos leányának.

Trischler Antal m. kir. honvédhadnagy folyó hó 24-én vezette oltárhoz Szondy Mátyás kir. törvényszéki bíró leányát, Belluskát. Az ifju párnak tartós boldogságot kívánunk!

Gergurov Dániel és fia cég beltagja, Gergurov Szvetiszláv folyó hó 24-én vezette oltárhoz Mészáros János mitrovicai nagykereskedő és gőzmalomtulajdonos leányát, Vladiszlavát. Tanuként közreműködtek dr. Bikár Vojin ügyvéd és Polzovits István földbirtokos. A násznép szeptember hó 25-én délután 4 órakor érkezett meg és szerb szokáshoz híven kocsikon vonultak be a városba. Este az örömszülok házában fényes estély volt, melyen a zombori szerb társadalom kellő számban képviselve volt.

Kiállítás. A bajai magyar védő egyesület f. évi október hó 14-től 21-ig terjedőleg Baján, az ipartestület helyiségében magyar ipari termékekből kiállítást rendez. A kiállításon csak oly, kizárólag hazai termékek lesznek, amelyek a bajai nagy iparkiállításán nem fordultak elő, de amelyek bajai kereskedőknél vagy iparosoknál kaphatók, tehát a kiállítás a közönséget a Baján levő hazai beszerzési források iránt óhajtja tájékoztatni. A kiállítás minden dolgában Nádas Sándor nyújt felvilágosítást. A kiállítás október 14-én délelőtt 10 órakor nyílik meg s e napon 20 fillér belépő díj fizetendő; 15-től 24-éig a kiállítás belépő díj fizetése nélkül tekinthető meg.

A Duna-Tisza-csatorna. A Magyar Hajózási Egyesület igazgató választmánya vasárnap tartotta a nyári szünet utáni első ülését, melyen jelentést tettek a Duna-Tisza csatorna ügyében tartott miniszteri szaktanácskozásról és a német-csutrák és magyar behajózási szövetség stettini gyűléséről. Mindkét jelentést az igazgató-választmány helyeslőleg tudomásul vette és a Duna-Tisza-csatorna ügyére vonatkozólag azt az óhaját fejezte ki, hogy az a nagytudományú viziut, amelylyel

most a miniszter által egybehívott szűkebb szakbizottság foglalkozik, mielőbb kiépítésre kerüljön.

Öt koporsó. Öt rézkoporsó indult utnak Konstantinápoly felé, a Műemlékek Országos Bizottsága küldötte azokat; az egyiket Thököly Imrének, aki huszonegy éves ifju korától vezette a nemzet szabadságharcát s Kis-Azsiában, Izmidben nyugszik 1705. szeptember 15-ike óta. A másik koporsó mostoha fiáé, II. Rákóczi Ferencé, ki a rodostói önkéntes száműzetés után, a galatai klastromban kapott nyugvóhelyet s ott álmódott azóta a magyar nemzet szabadságáért. A harmadik koporsó az ő anyjáé, Thököly hitveséé, Zrinyi Ilonáé, ki hányt-vetett élete folyamán egykoron Munkács várát védelmezte meg a császáriak ellen, majd három évi rabságot töltött Bécsben és csak a zernesti ütközet után, az ott elfogott Heiszter helyett nyerte cserébe vissza szabadságát, amelyet föleserélt a száműzetéssel, férje oldalán. Az ő tetemei fia mellett, a galatai kolostorban nyugsznak. A negyedik és ötödik koporsó Eszterházyé és Sibriké, a rodostói bujdosóké, kik fölé a rodostói temetőben borul a szemfödél. A rézkoporsók a magyar ötvös művészet kiváló remekei, melyeket Stehlo Ottó terveinek nyomán Janczurák készítet. Ezek fogadják legközelebb magukba a drága hamvakat s ezeknek helyén a messze Kis-Azsiában csak egy emlék marad, amely szintén a koporsókkal indult utnak. Köemlék ez, melyet Möller István tervezett, tetején a Darázs János szobrászunktól készített turulmadárral s Thököly Imre izmídi sírhelyén állítják föl. Az öt koporsó-nem sokára vissza utra indul a Kárpátok felé. Hogy milyen lesz diadalutja, az még ma nem tudható; de hogy nagy diadalut lesz, az bizonyos. Dícsőség ténye fogja körülvenni, a tárogatónak újra föltámadt szava s egy nemzetnek kegyelete kíséri örök nyugvóhelyükre, ahol az a honvéd és kuruc örököndnek ezentul feleltük.

Tulipánestély. Holnap este a ka színóban tulipánestély. — Tulipánjelvények is kaphatók.

Havazás. Napok óta benne vagyunk a téli időjárásban, pedig a hivatalos ősz csak alig néhány nap múlva köszönt be. Két nap óta országsszerte tetemesen süllyedt a hőmérséklet s egyes helyeken már a tél legigazibb valójában jelentkezett. Valóságos zord, téli időjárásról értesítenek bennünket a vármegye minden részéből. Magyarokanizsán kedden este 8 órától 9 óráig jég- és havaseső esett. Az idő nagyon hideg. Reggelre fagy volt — Paripáson, Hódságon, Szilberekén, Militiesen tegnapelőtt egész éjjel havazott. — Zomborban is erős téli hideg uralkodik, tegnapelőtt reggelre keves hó is esett. — Ujvidéken hideg, erős szél mellett havazik.

Művészestély. Altalános feltűnést keltett Baján vasárnap este Henri Ottó bűvész mutatványa, aki nem különféle hajmeresztő dolgokkal, hanem felülmúlhatlan kezűgyességével szórakoztatta az előadásán megjelenőket. Műsora a legváltozatosabb és a legyelmesebb teljesen lekötő számokból áll. Az előadásán Zomborból többen jelen voltak, akiknek sikerült a művészt rávenni, hogy hozzánk is leránduljon. Előadását értesülésünk szerint Horvátovitsnál, az „Elefánt“ szállodában fogja megtartani. A művészre jó eleve felhívjuk közönségünk érdeklődését.

A baja-báttaszéki hid és vasút építéséhez szükséges anyagok kiszállításához a napokban már hozzáfogtak. A munkálatok már a jövő hó elején megkezdődnek.

Jubiláló hírlap. A egyik megyei szerb napilap, az Ujvidéken naponként kétszer megjelenő Zasztava, jövő hó hetedikén ünnepi meg fenállásának negyvenéves jubileumát. Ez alkalommal az újság barátai és a szerb irodalmi kar nagyszabású ünnepséget rendeznek.

Szerencsétlenség. Heinz Albert műszaki tanácsos, a Ferenc-esatorna igazgató főmérnökének kocsisa tegnapelőtt reggel kocsiával a Ferenc-esatorna jobb partján Kiszta-párra hajtott. A Fernbach-szállás előtt a vasuti

hidnál a lovak valamitől megijedtek és elragadták a kocsit. Midőn a kocsi a lovakat már nem bírta fékezni, a kocsiról leugrott. A megbokrosodott, fekevesztett lovak a kocsival együtt belerohantak a csatornába. Mindkét ló belefulladt. A kocsi ijedségében és felelőssége tudatában elfutott és még eddig nem került elő.

Sztrájkok. Baján ezidőszert három ipari szakma munkásai sztrájkolnak. A szabók és a cipészek már hetek óta állanak bérharcban és még mindig ninesen kilátás a meg egyezésre. A kőműves- és ács munkások pedig hétfőn állottak sztrájkba. Ilyenformán ez év őszén aligha lesz már építkezés, mert a mesterek csak jövő év márciusában kívánnak a béremelés dolgában tárgyalni.

Fűtik a kályhákat. Ebben az esztendőben a „véuasszonyok nyará“nak nevezett időszak ugyancsak ránk ijeszt. Napok, vagy tán hetek óta melegebb ruhát kell az embernek magára öltetni, ha valamiképpen csökkenteni akarja a hűvös idő nem éppen kellemes vacogató hatását. Ma már sok házban „bedurrantottak“ a tél óta pihenő kályhákba, melyeknek „barátságos melege“ bizony jól esik, noha csak szeptemberben vagyunk.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara ülése. A szegedi kereskedelmi és iparkamara vasárnap szeptember hó 23-án tartotta meg a nyári szünet után első teljes ülését, összekötően az elhunyt nagy érdemű titkárnak Kulinyi Zsigmond siremlékének felavatásával és az ehhez fűzött kegyeleletes ünnepségekkel. Szarvady Lajos elnök az ülést megnyitván, meleg szavakkal emlékezett meg arról a kegyeleletes aktról, mely épp az ülés előtt folyt le, Kulinyi Zsigmond néhai kamarai titkár sírkövének felavatása alkalmából. A kamara, határozatához híven az elhunyt titkár arekéjét elhelyezte az elnökség a kamara helyiségében és a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségével közösen — mely intézménynek a boldogult megalapítója és elnöke volt — díszes sírkömléket készített, melynek felavatása vallásos szertartások között, a kamara tagjainak, az elhunyt volt pályatársainak, a város hatóságának és a társadalom impozáns részvétele mellett történt meg. A siremléket a kamara elnöksége megkoszoruzta és ismételten kitejézte, az elhunyt titkár iránt való mélyesége kegyeletét. Az elnök kegyeleletes jelentése után Gelléri Mór levelező tag, országos iparegyesületi igazgató, az elhunyt özevgye és hozzátartozói nevében és megbízásából köszönetet mondott azért a jóleső melegséért és készségeért, melylyel a kamara Kulinyi Zsigmond érdemeit méltatta. Ezután vármegyénket érdeklő több ügyet is tárgyaltak. C-urog községben a házalás eltiltatott. Szond és Szeghegy községek pedig hetivásártartási jogot nyertek. A kereskedelemügyi miniszter kívánságára részletesen megokolt véleményét fogadott el a teljes ülés a fényképész ipar vasárnapi munkaszünetének és a fényképnagyításokra és photo email-képekre való megrendelésgyűjtés szabályozása tárgyában. Az utóbbira vonatkozólag a megrendelésgyűjtés tilalma mellett foglalt a kamara állást és eltiltandó tisztességtelen versenynek minősítette azt a gyakorlatot, mellyel egyes kereskedők vevőiknek bizonyos feltételek mellett ingyen fényképnagyításokat helyeznek kilátásba. A kolozsvári kamarának a házalók vasárnapi munkaszünete és az iparosoknak és a kereskedőknek az adókövető bizottságokban való szerepeltetése tárgyában tett fölterjesztéseit pártolta a teljes ülés. Az utóbbi ügyben a zombori kereskedők testülete is hasonló kívánságot terjesztett a kamara elé, mely így együttesen intéztetett el. Az elnökség kezdeményezésére, kimondta ezután a teljes ülés, hogy erélyes és a városi hatóságokkal egyetértő akciót indít meg a kamara az ujvidéki állandó közuti dunahid és a téli kikötő létesítése, valamint az ugyanott levő erődök megváltása érdekében.

A gyorsvonat áldozata. Matekovits Jakab nagyfény pusztai lakost a Szabadkáról Topolyára menő esti gyorsvonat e hó 21-én a nyílt pályán elütötte. Matekovits szörnyet halt Hulláját másnap reggel találták meg a pályatesten. A vizsgálatot megindították.

Vasuti hir. A dunapataj-bajai vasút építése még mindig bizonytalan, mert az engedmenyes, gróf Teleky József a vármegyéhez a hozzájárulás tárgyában benyújtott kérvényét visszavonta. A bajai járáshoz tartozó Csávoly, Rém és Felsőszentiván községek érdekeltjei a mult héten értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy Teleky gróftól küldöttéleg keresik fel és arra kérik, hogy a vasút építését mielőbb kezdesse meg.

A Mosztonga-ér szabályozása. A Bacsme gyében 75 km. hosszúságban elhuzódó Mosztonga-ér szabályozásának ügye a földmívelésügyi miniszteriumban van elbirálás alatt s dacára, hogy a miniszterium még az előző év folyamán 41.532 korona állami hozzájárulást helyezett kilátásba, a községek félve a hozzájárulási összegek által reájuk háramló tehertől, a szabályozás ellen foglalnak most állást.

Szerencsétlenül járt munkás. Borbély József Aladits Lajos nemesmilitiesi lakosnál a cséplőgép mellett mint etető napszámos volt alkalmazva. E hó 22-én történt, hogy egy magánjáró gép átszállítási munkálataihoz segédkezésre volt kirendelve Borbély a haladásban lévő gép csavarjait akarta megszorítani, e közben jobb keze a kerekek fogai közé került és mind az öt ujját letépték. Életveszélyes sérüléseivel az itteni városi kórházban ápolják.

Orvtámadás. Szredojev Lázár 66 éves bukóváci szállási lakos t. hó 21-én a zombori hetivásárról haza felé ballagott. Utközben Karalits Mija és Veszelkó megtámadták, botokkal úgy elverték az öreg embert, hogy most életveszélyes sérüléseivel a helybeli kórházban ápolják.

Öngyilkosság. Schuj Andrásné szül. Poosz Eva militiesi lakos e hó 23-án felakasztotta magát. Öngyilkosságának oka állítólag az, hogy hosszabb ideig a lábaira betegeskedett és ez kergette a szerencsétlen asszonyt a halálba.

Persely tolvaj. Folyó hó 17-én az itteni szt. Rókusról nevezett temetőnek harangozója, midőn reggel 5 óraker harangozás végett a kápolnába be akart menni, látta, hogy a kápolna ajtaja fel van törve és a kápolnából az ott elhelyezve volt persely hiányzik. A nyomozást megindították.

Fegyver a gyermek kezében. Tikviczki Manó szabadkai tízéves fiu a Lázár-utcaiban flöberrel lövöldözött. A gyermek nem igen ügyelt arra, hogy valakit meglőhet e vagy nem. Így történt aztán, hogy a fiu a véletlenül arra tévedt Agócs József levélhordót találta a bal alkarján. A levélhordó sebesülése súlyos.

Betörés. Kedves János bezdáni legény Szini János vajszkai lakosnál hosszabb idő óta napszámosként volt alkalmazva. Folyó hó 14-én Szini Kedvest kifizette és elbocsátotta. Utóbbi Vajszkáról eltávozott, de a pénzvagy csakhamar visszavitte. Folyó hó 20-án kileste az időt, míg volt munkaadója nyugodni tért, ekkor belopódzott a lakásba és a szobában lévő általa jól ismert pénzes asztalt feltörte, az ott talált összes készpénzt és egy tula órát magához véve, a községből eltűnt. A tolvaj eseléd azonban nem sokáig élvezhette a pénz gyümölcsét, mert már másnap este Palicsón a portyázó csendőrök pártfogásuk alá vették és a hódási kir. járásbíróshoz kísérték. A letartóztatáskor az ellopott pénzből 1311 korona 58 fillért találtak.

A festőpajtások. Kiss György szabadkai 18 éves festősegéd szorgalmasan eljárt esténként a segédeket továbbképző rajz-tanfolyamra. Szorgalmában az egyik kollegája hűséges pajtása volt. Tegnapelőtt este a két pajtás összekülönbözött az előadás után. A pajtás az est sötétjében a vitás ügyet nem tudván másként megoldani, bicskájával derékszöveget hasított barátjának állára. A szabálytalan szöveget a mentők összevarrták.

Betörés. A cservenkai csendőrség táviratilag értesítette a szabadkai rendőrséget, hogy ott az elmúlt éjszaka ismeretlen tettes betört Becherer Károly órás üzletébe s ellopott 32 drb arany gyűrűt, 20 ezüst és nikkel órát,

óraláncot, összesen 800 korona értékben. A nyomozást megindították az ismeretlen betörő ellen.

Meggyilkolta a haragosát.

Magyarokanizsáról jelentik: Radics István nap-számos éjféltel a tanyáról hazamenet találkozott régi haragosával, Remete Pállal. Szóváltás keletkezett köztük, mire Radics kést rántott és Remetét ötször halálosan megsebezte. A merénylőt a csendőrség elfogta.

Halat loptak.

Nasztiy Vlada bogányi lakosnak a Barában lévő halászbárkáját f. hó 17-én ismeretlen tettesek feltörték és abból mintegy 70 kgrm. különféle halat elloptak. Feljelentésre a vajszkai csendőrség a nyomozást megindította és csakhamar sikerült is a tetteseket Csuresin Simon, Csuresin Illés és Csirity István legények személyében elfogni, akik a lopást beismerték. Az ellopott halat a csendőrség azonban már nem találta meg, mert a tettesek állítólag mind megfőzték és elfogyasztották.

Művészet — Irodalom.

Bácskai író.

Dr. Hannig Györgyné lapunknak is szorgalmas munkatársa, a megyei lapokban eddig megjelent elbeszéléseit egy kötetbe összegyűjtve szándékozik kiadni Melegen ajánljuk a megjelenendő művet mindazoknak, kik az olvasásban nemes szórakozást keresnek. Az író az alábbi előfizetési felhívást bocsátotta ki: Előfizetési felhívás Több megyei lapban megjelent kisebb-nagyobb elbeszéléseimet összeszedve könyv alakban nyilvánosságra bocsátani szándékozom. Nem föltünési vágy, hanem jóakaróim és a hozzám közelállók biztató és bátorító szavaira teszem. Tudva azt, hogy megyei lapjaink jeles szerkesztői kritikáján egyszer már tustestek szerény dolgozataim; azért leküzdve a félelmet, engedtem a több oldalról jött kérésnek. Nem elismerést, nem babért keresek én, mert érzem, nem vagyok hivatásos író, hanem legnagyobb jutalmam nekem igen kedves elismerése ama társadalmi osztálynak, amelyben élünk. Elbeszéléseim Óbecsén Lévai Lajos nyomdájában jelennek meg, egy-egy példány ára fizetve 2 kor. Az előfizetési pénzek hozzám küldendők be. Bács, 1906. szeptember hó. Dr. Hannig Györgyné Karakásevich Jozefa.

A Pesti Napló idei ajándéka,

az 1906. évi karácsonyi albuma kiállítása fényével felül fogja mulni a megelőző évi kiadványokat. Minden kötet különb volt az előzőnél, pedig azok az előző kötetek is egytől-egyig remek diszmnivek voltak. A Pesti Napló idei ajándékkönyve Rákóczi Album lesz Java-írók fogják megírni a nagy szabadságharc eleven krónikáját. És meg fog szólalni ebben a kötetben a kor költészete és izzó muzsikája. Nagyszabású festmények, elsőrangú illusztrációk, kiváló mesterek alkotásai díszítik majd e művet. S a műlapokon kívül a sokszorosító művészet egész sor több színnyomású képen fog remekelni. E díszes tartalomhoz méltó lesz a keret. Bekötését a magyar iparművészet első rangú mesterére bízzák. Ezt az új páratlan díszű ajándékot megkapja karácsonyra a Pesti Napló állandó előfizetőin kívül minden új előfizető is, aki mostantól kezdve egy évre megszakítás nélkül a Pesti Naplóra előfizet, illetve aki karácsonyig legalább egy félévi díjat befizet és egy további félévi előfizetésre magát kötelezi. Az előfizetés fél és negyedévenként, sőt havonta is eszközölhető s kívánatra külön értesítést küld a módzatokra vonatkozólag a Pesti Napló kiadóhivatala Budapesten, VI. ker., Andrássy ut 27. sz.

A Magyar Hirlap új korszaka.

Az egész sajtó osztatlan és szinte páratlan rokonszenvvel fogadta azt a változást, ami a Magyar Hirlap életében most új korszakot jelent. Márkus Miksa azzal, hogy nemcsak szerkesztője maradt, hanem tulajdonosa is lett a lapnak, csak gazdagodott abbéli erejében, hogy önállósággal és függetlenséggel szolgálja a nagyközönség érdekeit s mindaz, ami hazafias, nemzeti igaz ügy. Irányelvében, lényegében, tiszta és értékes törekvéseiben természetesen a régi maradt a Magyar Hirlap Izzó hazafisága talizmánja. A magyar érdekek vezetnek minden küzdelmében. Am az új korszak üdítő, erősítő hatása a lelkesedés új forrásait nyitja meg mindazok számára, akik az új tulajdonost, a jól ismert és nagyrabecsült régi szerkesztőt, odaadó lelkes munkájokkal támogatják. A Magyar Hirlap a magyar nemzet biztos és állandó boldogulását az egészséges demokratizmus fejlesztésében s erősítésében látja: ezért harcol tehát Politikája erősen nemzeti, benne van programjában minden, ami hazafias érdek. Mint érdekes, tartalmas, változatos, rovatokban gazdag, kitűnően értesült lap: pártját ritkítja a Magyar Hirlap Van néhány vidám rovata is, amely mind csupa ötlet. Munkatársai elsőrangú írók és hirlapírók. A napiesemények legérdekesebbjeiről szinte hihetetlen gyorsasággal közöl illusztrációkat a Magyar Hirlap. Szerkesztői üzeneteiben minden előfizetőjének rendelkezésére áll felvilágosítással s tanácsal. Aki a Magyar Hirlap-ra előfizet, az minden hónapban teljesen ingyen kap egy pompás, érdekes regénykötetet. De a jövő 1907. évben új, nagyszerű meglepetést készít elő a Magyar Hirlap az előfizetőinek. A lap szerkesztősége és kiadóhivatala november elsejétől kezdve V. Bátor-utca 3. Addig V. Honvéd utca 10. Előfizetési árak: Egész évre 28 kor. Félévre 14 kor. Negyedévre 7 kor. Egy hónapra 2 kor. 40 fillér.

A „Vasárnapi Ujság“ szeptember

23-iki száma első helyén a budapesti Washington-szobor leleplezésével foglalkozik; erre vonatkozik 36 képe közül tíz. Szépirodalmi közlemények e számban: Mezey Sándor verse, Erdős Reuée elbeszélése s a „Regénytár“ mellékleten Sas Ede eredeti regénye és az „Udvari élet a francia királyok korában“ című regényes korrajz. Balla Ignác a római népünepekről ír képekkel tarkított cikket. Ezekon kívül van e számban egy érdekes képsorozat a Tisza mentéről, több kép s cikk Kacziány Ödön festményeinek kiállításáról, továbbá arckép és nekrológ az Amerikában elhunyt Merkader Kamilról, hercegovinai vázlatok Szokolay Kornéltól (képekkel), képek a kolozsvári tenyészállat-kiállításról, tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet. Közintézetek s egyletek. Sakkjáték, Képtalány. Egyeztet stb. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 4 korona, a „Világkrónika“ val együtt 4 kor. 80 fillér. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest IV. ker., Egyetem utca 4 szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“ a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fillér.

Közgazdaság.

A talaj kimerülése.

Talajunk minden terméssel szegényebb lesz s így minden terméshez a talajkimerülés egyik tényezője; a talajkimerülésnek lehetőleg messze időpontra való helyezése képezi a visszapótlás feladatát. A kimerülés lehet egyoldalú, de lehet általános is. Kimerülhet például a talaj a folytonos buzatermelés által, de azért tengerit, répát vagy más kalászos még megteremhet; ha azonban a kimerülés általános, úgy a talaj növénytermelésre nem alkalmas, ha csak azt a megfelelő visszapótlás által újból termő állapotba nem helyezzük.

Amint tehát látjuk, mindkét eset a gazda nibájából következhet be; az első eset előállhat, ha a növények egymásutánja nem volt megfelelő és az egyoldalú termelés — talán nem is folytonos, de az ugyanazon növények gyakori termelése — a talajt valamely növény termelésére alkalmatlanná teszi; a második eset az, midőn a visszapótlás elhanyagolása következtében a talajtermékek produkálására alkalmatlanná válik. Egyik eset sem következik be egyszerre, mert hisz a csökkenő termések jóval előbb elárulják a baj jelenlétét. A kellő vetésforgó, az általa feltételezett előmunkálatok stb. a termések nagyságának állandó biztosítását, bizonyos fokig emelkedését fogják előidézni. De ha e tekintetben vétetünk, úgy igyekezzünk e hibát mielőbb helyrehozni, mert a késlekedés veszéllyel jár.

Az említett kimerülési állapotok közül az egyoldalú kimerülés könnyebben orvosolható, mert hisz ha megszűnik az ok, megszűnik az okozat is. Az általános kimerülés orvoslása már több fáradsággal, sőt anyagi áldozattal jár. Ha az istálló-trágyával — esetleg zöld trágyával — való visszapótlás elhanyagolása következtében a talaj fizikai állapota a növénytermelésnek nem felel meg, vagy a tápláló anyagok hiánya következtében válik lehetetlenné a növényi részek képzése, úgy a talaj kellő állapotba való hozatala nem fog oly könnyen menni.

Minden termékkel elvonjuk a talaj tápláló-anyagainak egy részét; azok eladásával megfosztjuk magunkat a benne foglalt anyagoktól és így az istálló-trágyával az elvont anyagok összességét nem adjuk vissza. Csak az esetben pótoljuk az anyagokat esetleg teljesen vissza, ha természetes kaszálóink vagy legelőink vannak, mert hisz annak hozamából trágya készül — ha csak azt el nem adjuk. Tudjuk azonban, hogy a réteket is kell trágyázni, mert különben a termések csökkennek; egy gazdaságban, hol termények adatnak el — már pedig ez kisebb nagyobb mértékben mindenütt áll — az istálló-trágyából nincs teljes visszapótlás a növényekre legnagyobb fontossággal bíró anyagokból. Hogy a kellő állattartás s így trágyázás mellett mégis nagyobbodnak terméseink, annak oka a talajban levő oldatlan tápláló anyagok folytonos elmálására vezethető vissza. Hol az ilyen oldatlan trágya-anyagok nagy mennyiségben szerepelnek, ott beláthatlan időig biztosítva van termelésünk az istálló-trágyázás mellett is. Hol azonban ez nem áll és csak az ugyanazon talajon termelt istálló-trágyát használjuk fel, ott a visszapótlás hosszabb időre nem lesz elegendő.

Az ásványi vizekből nyert, ugyisintén más eredetű műtrágyafélék pótolhatják minden esetben a hiányt, amely helyenként már napjainkban is mutatkozik s amely istálló-trágyával nem pótolható.

Az egyoldalú termelés következtében beálló terméketlenség ellensúlyozható azáltal, hogy ne következzenek a vetemények önmaguk után. Az általános kimerülés többnyire a rendszeresen követett rablógazdálkodás eredménye.

Minden esetben erélyesen kell védekezni a talaj kimerülése ellen, mert elharapódzása megbecsülhetlen kárt okozhat.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. H. Gy.-né. Az új fészek című elbeszélést köszönettel vettük. Köszöljük.

HIRDETÉSEK.**Alkalmazást nyer.**

Jegyzői teendőkből jár-
tas fiatal ember azonnal
alkalmazást nyerhet. — Bő-
vebbet a kiadóhivatalban. 3-2

Vadgesztenyét

VESZ
bármilyen mennyiségben

Gombos Mór
ZOMBOR.

2-1

Joghallgató ügy-
védnél
alkal-
mazást keres. — Bővebbet
a kiadóhivatalban. 6-2

2390. szám.
1906.

Hirdetmény.

A Bács-Bodrog vármegyei Gazda-
sági Egyesület ezennel közhírré teszi,
hogy a bajai uton épülő, november hó
1-ére átadandó székházában 3 emeleti
lakás **1907. évi május hó 1-ére**
kiadó.

Ajánlatokat **1906. évi október**
hó 20-ig fogad el az egyesület bajai-
uti hivatalos helyiségében d. e. 9-től
12-ig és d. u. 3-5-ig.

A beérkezett ajánlatok felett októ-
ber hó 31-éig dönt az építő bizottság.
Bővebb tájékoztatást készséggel
nyújt az egyesület.

Zombor, 1906. szeptember hó 18.

Inhoff József, Dr. **Falcione Nándor,**
titkár. ügyv. alelnök.

6750/1906.

Pályázati hirdetmény.

Kishegyes községben üresedésben
levő községi szülésznői állás betöltése
céljából pályázat hirdettetik.

Ezen állás javadalmazása: kész-
pénz 100 korona, 6 hl. 15 cl. buza,
7 köbméter kemény tűzifa, 2 öl szalma,
minden egyes szülésért 2 korona, sze-
gények ingyen.

Felhívtnak a pályázni szándéko-
zók, hogy szabályszerűen felszerelt pá-
lyázati kérvényeiket **f. évi október**
hó 20-ig hozzám annyival inkább
adják be, mivel később érkezők figye-
lembe vételni nem fognak.

A választási határnap utólag fog
kitűzteni.

Topolya, 1906. szeptember 16-án.

Császár,
főszolgabíró.

Pályázat.

Órszállás község jegyzői irodájában
egyik irnoki állás ideiglenesen betöltendő.

**Az adóügykezelésben teljesen jár-
tas és tanfolyamot végzett egyének**
előnyben részesülnek.

Fizetése évi 800 korona. Német
nyelv tudása feltétlenül megkívántatik.
Kifogástalan működésű helyettes vég-
legesítése biztosított, és ilyen némi
mellékjövedelemben is részesül.

Az állás f. évi október hó 1-én
elfoglalandó. Okmányolt kérvények
Neszmirák Mátyás községi jegy-
zőhöz intézendők. 3-3

Bérbeadási hirdetmény.

Alulírott zárgondnok a zombori
kir. törvényszék mint telekkönyvi ható-
ságnak 7451/tkvi 1906. számú végzése
folytán közhírré teszi, hogy néhai Lőbl
Vilmos volt ujsziváci lakos hagyatéka
javára zár alá vett következő ingatlanok
egy évre az 1906/1907. gazdasági évre,
ugymint:

az ósziváci 1001. sz. betétben
A. I. 2642/2., 2643/1. és 2643/2. hrsz.
45 hold és A. I. 2-3. sorsz. alatt
foglalt 2643/3. és 2643/4. hrsz. 35
hold szántók nyilvános árverésen bére
adatnak.

Mely árverésnek Oszivác község-
házánál leendő eszközzésére **1906. évi**
szeptember hó 30. napjának
délután 2 órája határidőül kitűze-
tik s ahhoz a bére venni szándékozók
oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy
a bérösszeg készpénzben zárgondnok
kezéhez a legtöbbet ígérő által azonnal
kifizetendő.

A bérbeadási feltételek alulírott
zárgondnoknál megtekinthetők.

Ujszivác, 1906. szeptember 22-én.

Eimann Károly,
zárgondnok.

2-2

ALAPITTATOTT 1848.

Hirdetmény.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni,
hogy Zomborban (Szóntai-ut 12. sz. alatt) a mai kornak megfelelő
és bármely más cégekkel versenyképes, mindennemű legizlésebb,
ugymint **majolika, fehér, crem, havanna, barna, zöld**
és **kék színben** és megfelelő **nagyságban**

cserépkályhákat

jutányos árak és pontos kiszolgálás mellett állandóan raktáron tartok.

Ezen általam készített és felállított kályhákért, főképp pedig tűz-
ellentállásáért, valamint tartósságáért kezeskedem.

Mindennemű kályhajavitásokat olcsón és jól elkészítve szállítok.

Teljes tisztelettel

Simatics Mihály,
kályhakészítő.

10-9

A legolcsóbb napi áron raktá-
runkon tartunk mindig kitűnő minőségű

köszönet

u. m. porosz szalon köszönet, salgó-
tarjánit, vodnikit és koakszot.

Egyszersmind ajánljuk nagy rak-
tárunkat mindennemű legjobb minőségű

hegyi tűzifában.

Schwarz Testvérek

12-2 **Ujvidék, haltér 12.**

A címre tessék figyelni.

A nagyérdemű ruhavásárló közönségnek
becses figyelmébe ajánlom a dusan fel-
szerelt elsőrendű

ruharaktáramat,

mindennemű

: : férfi-, fiu- és gyermekruha, : :
ugymint

szőrme-, bőr- és sportkabátok,
különlegességek felöltőkben és
gyermekruhákban.

Jó munka! Szabott ár!

Kiváló tisztelettel

BONDY ARNOLD

Zombor, Kossuth Lajos (fő) utca 12. szám,
a takarékpénztárral szemben. 15-6

Hungária fürdő

A fürdők használati ideje 1906. évi szeptember hó 1-től.....

Mindennap reggeli 6 órától kezdve esti 6 óráig a nagyközönség

rendelkezésére áll.

||| **Gözfürdő:** |||

Urak részére

mindennap déli 1 óráig : kedden délután is. :

∴ **Hölgyek részére** ∴

hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton d. u. 2-től 6 óráig.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap, vasárnap d. u. kivételével használhatják.

Diákjegyek csak kedden és iskolásleányok részére fürdőjegyek csak szerdán d. u. adatkak ki.

Allandóan friss víz folyik.

Masseur, tyukszemvágó, fodrász a fürdőben.

Telefon. Ujságok.

Legnagyobb tisztaság és kényelem.

Bérelni a fürdő-fodrásznál bár mely naptól fogva lehet.

A fürdőárak a jegyelárusítóknál és Zsulyevits Mihály fürdő-fodrásznál megtudhatók.

HIRDETÉSEK

FELVÉTEKNEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

A hölgyek legszebb díszje

a fehér és tiszta arcra,

ezt elérhetjük a bámulatos, csodás hatásáról hírneves

Hajós-féle

ARADI IBOLYA-CRÉME

használata által.

Szeplő, májfolt, bibircs,

bőrvörösséget és mindennemű arctisztatlanságot

egy csapásra megszüntet.

Ára 1 korona, dupla tégely 2 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill. Ibolya-hölgypor fehér, rózsá vagy orém színben doboza 1 kor. 20 fill. Ibolya-tej (Eau de Violette de Hajós) 1 korona.

Óvakodjunk utánzatoktól!

A bevásárlásnál csakis HAJÓS féle Aradi készítményeket tessék kérni és elfogadni.

Kapható a feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertárban Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Kapható: Zomborban Németh városi gyógyszertára. Szent-György tér, Bácsmartonoson: Kamráth Jenő gyógyszerésznél.

10-7

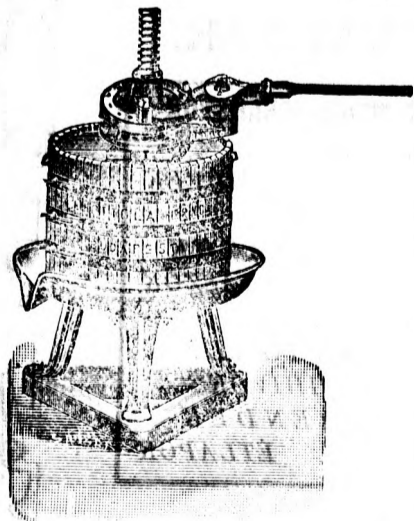
SCHOTTOLA ERNŐ

BUDAPEST.

Nagykereskedő és gyáros.

VI. Andrassy-ut 2. szám.

PINCEGAZDASÁGI OSZTÁLY.

Ajánlja

borpréseit,

borszivattyuit,

borszűrőit,

ruggyanta- és

kender-tömlőket,

a szüreteléshez

és pincegazdasághoz szükséges összes kellékeket.

*-39

Árjegyzéket kívánatra készséggel küld.

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha a hírneves és csakis eredeti „BÄCHER“-féle

acélekéket és tégelyacél-eketestet vásárolja.

A Bächer-féle ekék és eketestek kigazdák számára is készülnek és ugy könnyű súly, biztos járás, mint tartósság tekintetében minden más gyártmányt felülmúlnak és munkateljesítés tekintetében kiválnak. Az ekefej törhetetlen acélból készül, melyekért 5 évi szavatosságot vállalok.

Árjegyzéket és árajánlatot készséggel ingyen küldök!

BÄCHER RUDOLF kizárólagos ekegyár raktára.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND, Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

A MELICHÁR-féle cs. és kir. szabadalmazott

„UNICUM DRILL“

sorvetőgép, ugy célszerű szerkezet, kevés vonóerőszükséglet, pontos szabályozhatóság, mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el.

Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 13 évben 26,000-nél több ily gép adatott el.

Abrás leirással és árjegyzékkel ingyen szolgál:

MELICHÁR FERENC, csász. és kir. szabadalmazott vetőgépgyárának raktára.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND, Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

*-44

Egy mezővárosban 10 év óta fenálló

fodrász üzlet

betegség miatt azonnal átvehető. ==

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Erdélyi birtokbérlet.

Bérbe kívánom adni **gyéresi** (Torda-Aranyos várm.) **birtokomat**, amelynek terjedelme **1500 kat. hold**; ebből mintegy 950 hold szántó, 500 hold ősgyep, a többi kert, udvar, út stb.

Az egész birtok teljesen távban fekszik s elsőrendű minőségű. Torda, Kolozsvár és Nagyenyed városok közelében, vasuti fővonal, gyorsvonal megállóhely.

A bérlet akár azonnal, akár 1907. október elsején átvehető. Őszi vetésekről és téli takarmányról gondoskodva van. Részletes felvilágosítást nyújt Tordán

BETEGH MIKLÓS,

tulajdonos. 3-1

MEGHIVÓ.

A Korona Gőzmalom Részvénytársaság

folyó évi október hó 13-án délelőtt fél 10 órakor

a gőzmalom helyiségében

RENDKIVÜLI KÖZGYŰLÉST

tart, melyre a részvényes urakat tisztelettel meghívja

AZ IGAZGATÓSÁG.

T Á R G Y S O R O Z A T :

1. Közgyűlési elnök és jegyző választása.
2. A mérleg előterjesztése, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és a felmentvény megadása.
3. Az alapszabályok 44. §-a értelmében a társaság további fennállása vagy feloszlása iránti határozathozatal; utóbbi esetben a felszámoló-bizottság megválasztása.
4. Jegyzőkönyvhitelesítő választása.

Zombor, 1906. évi szeptember hó 24-én.

Az alapszabályok 10. §-a: A közgyűlésen a részvényesek szavazati jogukkal csak úgy élhetnek, ha részvényeiket a vállalat pénztáránál letéteményezik.

A mérleg, valamint az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentése iró-dánkban a tisztelt részvényesek rendelkezésére áll.

ITT MEGRENDELHETŐK:

VÁLTÓK
GYÁSZLAPOK
SZÁMLAK
LEVÉLFEJEK
NÉVJEGYEK
ELJEGYZÉSI ÉS
ESKETÉSI KARTYÁK
SÍMA- ÉS
DOMBORNOMATU
MONOGRAMMOK

BITTERMANN NÁNDOR és FIA

== KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI INTÉZETE ==

Z O M B O R B A N

== A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN. ==

KÖZSÉGI NYOMTATVÁNYOKBÓL NAGY RAKTÁR.

== PAPIR- és IRÓSZEREK
A BEVÁSÁRLÁSI ÁRON. ==

KÖNYVKÖTŐMUNKÁK ELFOGADTATNAK
ÉS A
KIÁLLÍTÁSI ÁRON SZÁLLÍTTATNAK.

TELEFON SZÁM: 18.

A „BÁCSKA” KIADÓHIVATALA.

ITT MEGRENDELHETŐK:

HIRLAPOK
MŰVEK
NAPTÁRAK
TÁBLÁZATOK
FALRAGASZOK
KÖRLEVELEK
TÁNCVIGALMI
MEGHÍVÓK
TÁNCRENDÉK
ÉTLAPOK